

თეატრი

13

№ 32 საყოველ-კვირლო ლიტერატურული და მხატვრობითი გაზეთი. № 32

10 აპრილი

გამომცემა ყოველ კვირარაობით

1896 წელსა.

ფასი (თეატრა)-სა წლით ხუთი (5) მანეთი, ნახევარ წლით სამი (3) მანეთი, სხვა ვადით ხელის მო-
წერა არ მიიღება. ცალკე ნომერი (თეატრა)-სა ღირს სამი მანეთი. ხელის მოწერა მიიღება: თბილისში
(თეატრა)-ს რედაქციაში: ანწრუნისკულ ქარვასლასში, № 110. და ქ. ფოთში ბენარიათ კალანდაძისთან.
გარეულ მისამართთათვის ადრესი: Тифлисъ. Въ редакцію «Театръ.»

გაზეთი «თეატრი» პირველის ივლისიდან წლის დამლევაძე ღირს
3 მანეთი.

ცხოვრების თეატრი

გვაქვს, თუ არა, ქართველებს ვაჭრობის სერნი?—სა-
ჭიროა, თუ არა,—ამ ხელობას ხელი მოკვიდო?—
კიდევ რუსთაველზედ და არა ბ. მურიეზედ.—თუ ბ. მურიემ
დაამცრო ჩვენი პოეტი, ბ. ანტ. ფურცელაძემ რომ ახალი
ხარისხი გამოუძებნა.—

კვირა დღეა. მუშტაიდის გასავალითან უწინ-
დელს დროს სრულიად უხვედრ ალაგს, დიდ-
ხალი ხალხი ბუზანკალივით ირევა. ხელად
აგებულ როტონდაში მუზიკა უკრავს და მუზი-
კის წინ სკამეიკებზედაც ურიცხვი ხალხი სხედს.
როტონდას ქვეშ განადებული ვაჭრობაა ღუ-
დითა და სხვა საგრილობედ სასმელებით. ას-

ზედ მეტი ლაქია ნადდ ფულზედ ჭეიდულობს
აქ, რასაც კი ვუბლივიდამ შემოუკვეთენ და მა-
სუკან თავის ფულს ვუბლივას ართმევს. უერთა-
გლეჯაა ბოთლებისა და სუტაქნებისა, მაგრამ მა-
ინც სრული წესიერება სუფევს. ხალხში დადიან
პუტარა ბიჭები და ჭეიდიან კრენდილებს, პაპი-
როზებს და სვა-და-სხვა წვრილმან სანოვაგეს.
მცველნი წესიერებისა კარებთან უსაქმოდ აუუ-
დებულან და მათს თანამდებობას ასრულებს
ერთი თეთრ-ქუდა კაცი, რომელიც მეიდნის შუბ
სდგას და მთელსამ კოეხას ცერემონ-მეისტრობს.
როტონდასთან კარგა მადლა გიმნასტიკაა
აგებული და აქ მაშხალების სინათლეზედ პრო-
წიალობენ უცხო-ქვეყნიდამ გადმოხვეწილი გიმ-
ნასტიკორები. დგას ერთი საშინელი დრიანცე-
ლი, ისმის ხმა-მადლა ლაპარაკი, უვირილი,
ჭევირილი; —ერთის სიტყვით თვალ-წინ წარმო-
გიდგებათ ხალხის სიმრავლით სცენა „მზის-და-
ხელებიდან“ დიდუბის მინდორში, არა ისე, რო-
გორც ჩვენს თეატრში არდგენენ ხოლმე სამ-ნახე-
ვარი კაცის შემწეობით, რომელიც გადიან და გა-
მოდიან სცენაზე, ვითომ და ხალხი ვართო, არა

მედ ისე, როგორც ეს ნამდვილად უნდა მომხდებოდა და როგორც ზ. ანტონოვის აქვს აწერილი.

ჩემგან წარმოდგენილი ადგილი განსაკუთრებით ბ. ლორთქიფანიძის „ტრამვაი“ და მისი თეატრული ცერემონი-მისტერი წევრი თბილისის ორკესტრისა ბ. ი. ბაქრაძე.

საანდაზოა წარსული ბ. ლორთქიფანიძის, საღაპარო საგნად გამხდარი მთელს ქალაქში მისი ხერხიანობა და საოცარი მისი ადებ-მიცემა ამ საერთო უფულობაში, ან „ქესატობაში“, როგორც ჩვენი ვაჭრები ამბობენ.

ამ გაცხ თავის „კარიერა“ დაუწყვია როგორც უბრალო მუშას, ცოტა ფული მოუგროვებია, ერთს მკორე ლუდის ზავადის შატრონს მიაძინაგებია, მასუკან ეს ზავადი მარტო თითონ უყიდნა და ამ ქამად შატრონია ამ ზავადისა და მთელი იმ ადგილისა, რომელშია ათას-ათასობით ფული ჩაუყრია და რომელზედაც უოველ-სადამოს აუარებელი ხალხი იყრის თავს. ხშირად, ძალიან ხშირად, იმოდენა ვაჭრობა მაქვსო, უთქვამს ბ. ლორთქიფანიძეს, რომ დამეში ას თუმანს ფულს მოგებას არ ვეტყვიო, და ვისაც კი ერთხელაც არის გაუფლია „ტრამვაიში“ ამას ტრამვაისობაში არ ჩამოართმევს. ბ. ლორთქიფანიძე აპირობს თურმე თავის ხარჯით ცხენის რკინის გზის გაყვანას იქიდან სადაც ვაგონები დგებიან მუშტიდთან თითონ „ტრამვაიმდე“ და ხალხის მუქთად ტარებას. ამასთანავე „ტრამვაის“ შატრონს თავის ვაჭრობის დედა-აზრად ის დაუდვია, რომ რაც კი შესაძლებელია საზოგადოებას თავაზიანად მოექცეს, რიგანი სასმელები აძლიოს და უოველივე მისი კანონიერი მოთხოვნილება დაუყოვნებლივ შეასრულოს.

აი ეს არის ნამდვილი ვაჭრობა და არა ოცდა ოთხი საათი თვლემითა და მთქნარებით დუქანში ლოდინი მუშტრისა, რომელიც ან უზღველი სიტყვით უნდა დააფთხო, ან უდმერთოდ მოატყუო წონაშია და ზომაშია.

ერთს გაზეთში იყო დაბეჭდილი, ვითომ ბ. ლორთქიფანიძე რუსული თეატრის გამართვას აპირობსო და გაზეთი ურჩევდა, კარგი იქნება ქართულიც თან მიაყოლოსო. მე გულწრფელად ვურჩევ ბ. ლორთქიფანიძეს რუსულ თეატრსაც თავი დაანებოს და ქართულსაც. შეიძლება

ამ საქმის დაწყებით თითონაც ადვილად იზარალოს და რომ ხელოვნებას დიდუბეში „თეატრის“ გამართვით ვერას მოიგებს—ეს ამკარაა. გვეყოფა ის ბალაგანებიც, რომელნიც მიხილის ქუჩაზედ ჩამწკრივებულან; ხელოვნებას ახალი შეურაცხება აღარ ეჭირება არც რუსულად და არც ქართულად.

ბ. ლორთქიფანიძე საბუთია იმისი, რომ ჩვენც შეგვძლება რამე იმისთანა საქმეში, რომელიც არას დროს ჩვენს ხელობად არ ითვლებოდა. რამდენსა აქვს ქალაქში ტრანტირები და და ლუდ-ხანები, მაგრამ არც ერთს არ მოსვლია თავში ამდენი ხანი იმისთანა აზრი, რა აზრიც მოსვლია ბ. ლორთქიფანიძეს. რასაკვირველია, უველა ქართველი ვერ ილორთქიფანიძეს და შეიძლება აჯობონ პირველისავე ნაბიჯის გადადგმაზე, მაგრამ ამის იმედი მაინცა გვაქვს, რომ თუ ამისთანა საქმეს მოვკიდებთ ხელს, გათელილს გზას არ დავადგებით, რომელსაც აღაპიანი ან გამოტვივებამდე მიჰყავს, ან გაავაკცებამდე და რომ საჭიროა ამ საქმეს ხელი მოვკიდოთ, ამზედ ცილობას, ვკონებ, არავინ დამიწყებს: მეცხრამეტე საუკუნეში ტელეგრაფებმა და რკინის გზებმა თითქმის სამზღვრები მოსპეს და დედამიწის მეორე მხარეს მოქცეული ხალხი დაგვიმეზობლეს. მეცნიერების ამ შედეგს არ შეიძლებოდა თან არ მოჰყოლოდა განმირებული ადებ-მიცემა და ადებ-მიმცემი ხალხი შეიქმნა თითქმის უველგან უფრო გამოსული, უფრო განვითარებული, უფრო წინ-წამწვევი თავის ხალხისა და თავის ქვეყნისა, და რომელი ხალხიც კიადებ-მიმცემი წოდებას არ შექმნის, იმას არ ექმნება ერთი უმთავრესი საშუალებათაგანი განათლების.

მაშ შემოძლიან თამამადა ვსთქვა, -სასიამოვნო იქნება, თუ კი ჩვენი ხალხი ამ ხელობას ისე აღარ არიდებს პირს, არამც თუ ვაჭრობაში, საჭიროა რომ უოველ ასპარეზზედ მუშაეს თავის ადგილი ჰქონდეს მიჩემებული და ერთგულად მუშაობდეს... რაკი დღეს ვაჭრობაზე ვლაპარაკობ, ბარემ ვიტყვი, რომ ჩვენ გვეჭირება მხნე, პატიოსანი, თავაზიანი ვაჭარი და ამასთანავე ისეთი, რომელმაც დროზედ შეჩერება იცოდეს და ოცნების გატაცებას არ მისდევდეს. უწინ ეს ხელობა

ჩვენს მოწინავე წოდებას სათავილოდ მიჩნდა, მაგრამ ეხლა ის დრო წავიდა. მაშინ უმებიცა ჰყვანდათ, ხიზნებიც, მამულიც ბევრი ჰქონდათ და მამაპაპურადაცა სცნობდნენ; ეხლა არც უმები ჰყავთ, ხიზნების საქმეც საეჭვოდ არის, მამულებიც შეუსუსტდათ და ცხოვრებაც ევროპიული მიმდინამეს. ევროპიულ ცხოვრებას საშუალება უნდა და ისა სჯობს ეს საშუალება პატიოსნური შრომით მოვიპოვოთ და არა მამაპაპეულ მამულის გაფლანგვით, რომლისაგ ანავითარი ზნეობრივი უფლება არა გვაქვს და რომლისათვისაც შთამომავლობის წინაშე პასუხის-გებაში უნდა ჩავცვივდეთ.

ძნელი მდგომარეობაა, როდესაც მკითხველს ერთსა და იმავე საგანზედ ორჯერ და სამჯერ ელაპარაკები და იცი, რომ იქნება თავიც შეაწყინო, მაგრამ რას იზამ? ხანდის-ხან გარემოება გაიძულებს და მოვალეობას ვერსად წაუტყავ. აი ეხლაც კიდევ რუსთაველზე უნდა ჩამოვაგდო ბასი, თუმცა წარსულს კვირას იგივე იყო საგანი ჩემის ღაპარაკისა. წარსულს კვირას შევეხე ბ. მურიეს „კრიტიკას“, ეხლა უნდა ვსთქვა რამე ბ. ანტ. ფურცელაძის ლეგენდის შესახებ, მაგრამ ორიოდ სიტყვას წავუძღვარებ ჩემს ღაპარაკს.

ზოგნი მეძღუერიან თურმე, რატომ მურიეს თხზულება საფუძვლიანად არ გაარჩიო. ერთხელ და სამუდამოდ გამომიცხადებია, რომ კრიტიკას და კრიტიკის-კრიტიკის-კრიტიკა ჩემი საქმე არ არის. მე მიწოდდა მხოლოდ მეჩვენებინა მკითხველებისათვის, — რა ცოდნისა და ლიტერატურული აღდგომის პატრონი ყოფილა ის კაცი, რომელიც დიდის პოეტის თხზულების გარჩევასა კისრულობს და მგონია, ეს შეძლებისამებრ შევასრულო.

ბ. ანტ. ფურცელაძე თავის თხზულებაში მოგვითხრობს ლეგენდას, ვითომ ცოლს ეძალატნოს რუსთაველისათვის და ეს უკანასკნელი ამ ამბის გამო ბერად შემდგარიყოს. დასაწყისში ავტორი ცდილობს აგვიხსნას, თუ ვინ იყო და რა იყო რუსთაველი და მოჰყავს აზრი სხვა-და-სხვა მწერლებისა. მასუკან იმ ლექსის საფუძველზედ, რომელიშიაც რუსთაველი ამბობს მე რუსთაველმა, ხელობით მომაირემ, მიჰყავ ხელი ლექსების წერასაო (მე რუსთაველი ხელობითა ვიქმ საქმესა ამაღარი) აი რა დასკვნა გამოჰყავს:

თვით რუსთაველი ორის სიტყვით ისწენებს თავის ვინაობას. «ვისწერ ვინმე შესნი, მეღვექსე მე რუსთავისა დაბისა.» და მეორეთგან «მე რუსთაველი ხელობითა.» ამ სიტყვებიდან გამოდის მხოლოდ ის ცნობა, რომ რუსთაველი ყოფილა შესნი, სოფელი რუსთაველამ და ხელობით ყოფილა რუსთაველი, რა ხელობა იყო ეს «რუსთაველობა» მნელა გამოსაცნობათ, რადგან «რუსთაველები» იყვნენ ამბოლოს ხანადის, დიდის ხნიდან ეპისკოპოსები, რომლებიც ისტინენ მარტყოფში; სხვა ხელობა რუსთაველებისა არც მწერლობით არც საქმით სიქართველოში არ სჩანს, თუ ვიფიქროთ, რომ ეპისკოპოზი იყო რუსთავისა, ეს შეუძლებელია, რადგან ეპისკოპოზი იმისთანა ლექსის წერას არ შეუდგებოდა, სადაც არის ამ გვარი აზრები: «მიბრძანეს მათა საქებრათ (თამარ-დედოფლის) თქმა ლექსებისა ტკბილისა», ან კიდევ; «მე რუსთაველი ხელობითა ვიქმ საქმესა ამაღარი, ვის მორჩილებს ჯარი სპათა, მისთვის ვხელობ, მისთვის მკვდარი; დივუდღურდი მიქნურთათვის, კვლავ წამალი არსით არი, ანუ მომცეს განკურნება, ანუ მიწა მე სამარი.» თქმა აღარ უნდა, რომ «გეფხვის ტყაოსნის» წერას დროს რომ ეპისკოპოზი ყოფილიყო, ვერავინ შეეგებებოდა საქებრათ ამ გვარი ლექსების წერას და შეტადრე როგორც ის კიდევ უმატებს: «ქება წარბთა და წამწამთა, თმათა და ბაგე კბილისა;» და ამასთან არც თითონ დასწერდა იმისთანა რასმეს, სადაც თხოვლობს, რომ «ანუ მომცეს განკურნება, ანუ მიწა მე სამარი!» ცხადია, საშასდადმე, რომ ხელობა «რუსთაველობა» რომელსაც თავის-თავზედ რუსთაველი ამბობს, არ იყო სასულიერო ხელობა, და არც რუსთაველი იყო ეპისკოპოზი, ვეფხვის ტყაოსნის წერის დროს მინც.

თხუთმეტეტი გაოცების ნიშანი ვერ გამოხატავდა იმას რაც მე ვიგრძენ ამ ტირანდის წავითხვის შემდეგ. ეს რა ამბავია? მიწოდდა მკითხვნა ბ. ანტ. ფურცელაძისათვის, მაგრამ დარწმუნებული ვარ ამასვე იკითხავს თვით ბ. ფურცელაძე, როდესაც თავის ბროშურას წავიკითხავს. საქმე ის არის, რომ ეს ლეგენდა ავტორს ამ ოცის წლის წინად, ე. ი. მაშინ როცა ბ. ანტ. ფურცელაძის ნაწარმოებთ ჯერ ჭოჭინი ეჭირვებოდათ „ცისკარში“ ჰქონდა დაბეჭდილი და ეხლა აღბად რომელსამე ერთგულ მეგობარს გამოუძებნია და სიურპრიზად ცალკე დაუბეჭდია.

ტყუილად კი არ არის ნათქვამი: „ჭკუათხელი მეგობარი მტერზედ უფროსაშიშიაო.“

სხვაფრივ ვერას გზით და ვერა საშუალებით ვერ ამიხსნია ესეთი მასხარად აგდება ღოგიკისაგ ენისაგ, და ლიტერატურისაგ.

სასცენო ხელოვნება

ბიბიკა

(გაგრძელება *)

ჩვენი ბაასი მიმიკაზედ იკამდინ მივიდა, რომ შეგვიძლიან ესთქვათ: მიმიკა ყოველ შემთხვევაში უნდა იცვლებოდეს და სრულიად ეთანხმებოდეს ყოველის როლის მდგომარეობას; როდესაც ეს ქეშმარიტება აქტიორს შეგნებული ექნება, მაშინ მას სწორი მიმიკის ხმარება არ გაუჭირდება.

სანამ მიმიკის შესწავლაზედ ვიტყოდეთ რასმე, მინამ სჯობს თვითონ აქტიორის პირის-სახეზედ ესთქვათ რამე.

აქტიორის პირის სახე, ერთი ხუმარასი არ იყვეს. უნდა ემსგავსებოდეს ცოჲს ანუ წმინდა სამთელს, რათა სურვილისამებრ სხვა და სხვა მრავალ გეროვანი გამოხატულობანი მისცეს თავის პირის-სახეს. ესეთი გამოხატულობა, როგორც ვიცით, ხდება მიმიკის საშუალობით. მართალია, გრიმი დიდხ შეღავათს აძლევს აქტიორს, მაგრამ არც ის უნდა დავივიწყოთ, რომ გრიმი უმიმიკოდ დავსგავსებოდა სურათს და არა ცხოველი აღმანიის სახეს.

საზოგადოდ აქტიორმა უწინარეს ყოველისა უნდა მოიფიქროს პირის-სახეზედ, ესეიგი, ეცადოს სახის მიმიკური მიმოძრაობა გაამდიდროს. ეს შრომა ისე ძნელი არ არის, როგორც პირველის შეხედვით გვეჩვენება. პირველად აქტიორმა ჯეროვანი ყურადღება უნდა მიაქციოს შუბლს, რადგან საზოგადოდ შუბლზედ ბევრი რამ იხატება; შუბლი და წარბები არიან აღმანიის სულიერის მდგომარეობის გამომსახველნი.

დაიდგით წინ სარკე და დაიწყეთ წარბების ხან აწევა და ხან დაწევა,—ხან შუბლი შეკუმუნვებით, ხან კიდევ გაშალეთ,—ერთის სიტყვით უნდა ეცადოთ, რომ შუბლი და წარბები დაჩეიოთ მრავალ ნიარს ცვლილებას: სურვილის და ნების დავგარად მიმოძრაობას. შემდეგ ამისა შეუდევით თვალებს: აქაც უნდა ეცადოთ, რომ თვალები ხან მრისხანეთ გადმოსტეკროდნენ, ხან ნაზად, ხან მოწყენით, ხან აღერსით და სხვა; ხოლო ამასთან ისიც უნდა იქონიოთ მხედველობაში, რომ თვალთა შუბლის და წარბებთა შორის აუცილებელი თანხმობა და თანაბრობა უნდა იყვეს. თუ თვალები სინარულს ჰხატავენ, შუბ-

(*) იხილეთ „თეატრი“ № 31.

ლიც ამის მიხედვით გაშლილი, უდარდელი უნდა იყვეს და სხვა.... შემდეგ შეუდევით ტუჩებს;—ტუჩებს დიდი მნიშვნელობა აქვს გრძობათა გამოხატვაში. ტუჩებით შეიძლება ათასი ნიარი გრძობა გადმოიცეს.—ისე ვერაფერი გამოხატეს ირონიას, დაცინვას, ტანჯვას, გაჯავრებას, სასოწარკვეთილებას და სხვა მრავალ გრძობათ, როგორც ტუჩები; ამ შემთხვევაში ტუჩები აქტიორისავეის დაუფასებელი არის. პირის, ესე იგი, ტუჩების გიმნასტიკა, ვარჯიშობა ძრიელ ადვილია რადგან ტუჩები ბუნებითვე მეტის მეტად მოძრაენი არიან. საქიროა აგრეთვე ჯეროვანის ყურადღების მიქცევა ცხვირზედ, რადგან ისიც ტუჩებთან ერთან მონაწილეობას ლებულობს მიმიკურის მიმოძრაობაში.

როდესაც აქტიორს სახის მიმიკა, ანუ როგორც ამბობენ სახის ექსპერსია, გავარჯიშებული ექნება, მაშინ მას შეუძლიან თვით მიმიკის შესწავლას და ხელოვნურს განვითარებას შეუდგეს. აქტიორმა უეჭველად უნდა იცოდეს როლი და შეგნებული ჰქონდეს ტიპის ხასიათი და მხოლოდ ამის შემდეგ შეუდგეს მიმიკის შესწავლას. დაჯექით დიდი სარკის წინ და დაიწყეთ როლის კითხვა. ამ კითხვის დროს ეცადეთ, ყოველს სიტყვის და წინადადების წარმოთქმის დროს სახესაც შესაფერი გამომეტყველობა მისცეთ—ესე იგი, თუ როლში მხიარული, სასიამოვნო ადგილებია და თვითონ როლის ხასიათიც მხიარულია, სახეც უნდა გაიმხიარულოთ, პირიქით თუ როლი მწუხარეა და სევდიანი, მაშინ სახეც მოისევდიანეთ, შუბლი და წარბები ოდნავ მოიღრუბლეთ, თვალები ერთს ალაგს შეაჩერეთ და სხვა; თუ როლი და მისი ხასიათი მრისხანეა, შეუდრკველის თვისების, სახეც ამის დავგარად მრისხანებით აღიქურვეთ, წარბები ძირს ჩამოუშვით, თვალები ფართოთ გაახილეთ, ტუჩები შეკუმშეთ და სხვა—ერთი სიტყვით მოიქცეთ ისე, როგორც თქვენი არტისტული გრძობა, ნიჭი და ხელოვნების ესტეტიკა გეტყვით.

ამისთანა შემთხვევაში დარიგება არ შეიძლება, რადგან ყოველს აქტიორს თავისი პიროვნული, სუბიექტიური, განსაკუთრებული ტემპერამენტი და ხასიათი აქვს, ამასთანავე სუბიექტიური ხმა და სახის ექსპერსიაც, რომელიც, რაც უნდა ხელოვნურად თამაშობდეს აქტიორი, უთუოდ გამოსტყუის მის თამაშობაში, უთუოდ თავის დადს დასდებს აქტიორისაგან წარმოდგენილს როლს. ვიმეორებთ რომ მიმიკის კანონების და წესების დასახელება არ შეიძლება. საქმე იმაშია, რომ აქტიორმა პირის-სახე მოა-

მზადოს მიმიკის მიმოძრაობისათვის, გამდიდროს თავის სახის ექსპერსია და ყოველ სცენაზედ გამოსვლის წინეთ სარკისწინ გაიმეოროს ის, რასაც აპირებს სცენაზედ წარმოდგენას. ეს აუცილებელია აქტიორისათვის და კანონდაც უნდა იქონიოს ყოველთვის.

ამასთან აქტიორს ესეც უნდა ახსოვდეს, რომ რამდენი როლია იმდენი სულ სხვა და სხვა მიმიკაც, თუ აქტიორი სრულიად კმაყოფილია თავისის მიმიკით, ეგ სრულიად საკმარისია, რომ სცენაზედ უშიშრად გამოვიდეს, რადგან მას საძირკველად აქვს შრომა და მეცადინეობა, რომლით მომზადებულია წარმოდგენისათვის. მაგრამ საქმე ამით მაინც არ თავდება.

რადგან გრიმი სრულებით სცელის სახეს და მამასადამე შესაძლებელიც არის, რომ გრიმა დაზეპირებული მიმიკა ან გაფუქოს ან არა და სრულებით სხვა ხასიათი მისცეს, მიმიკასამიტომ უეჭველად საჭიროა, აქტიორმა გრიმის შემდეგაც გაშინჯოს თავისი მიმიკა სარკის წინ, ერთის სიტყვით დაზეპირებული მიმიკები გაიმეოროს ხელ ახლად და—თუ გრიმშიაც გამოდგა მისი მიმიკა და თვითონ აქტიორიც კმაყოფილი დარჩა—მაშინ იმას შეუძლიან პირდაპირ სცენაზედ გავიდეს, თორემ ბევრი მაგალითები ყოფილა, როდესაც გრიმს მიმიკა სრულიად წაუხდენია.

ჩვენ წინააღმდეგ ვსთქვით და ვხლაც ვიმეორებთ, რომ მიმიკა უთუოდ უნდა შესწავლული იყოს აქტიორისაგან. ჩვენ ესეც ვსთქვით, რომ ზოგი აქტიორის პირის-სახე მიმიკურის მიმოძრაობისათვის მდიდარია, ზოგის კი ღარიბი, როგორც ერთმა, აგრეთვე მეორემ დიდი შრომა უნდა დასდონ, რადგან ორივე შემთხვევაში საქმეს გაკეთება უნდა. ჩვენ ესეც ვსთქვით, რა ადგილებს უნდა მეტი ყურადღება მიექციოს აქტიორმა, მაგალითად, შუბლი, წარბები, თვალები, პირი—ტუჩები, და ცხვირი. აქტიორის უფლებებშია, რომელს ამ დასახელებულეებში უფრო მეტს მოიხმარებს და გაივარჯიშებს. ხოლო ყოველი მათგანი თვითიულოდ და ყველა ერთან აქტიორისათვის მეტად საჭიროანი არიან.

ჩვენის აზრით უკეთესი საშუალება მიმიკის შეძენისა ის არის რომ აქტიორმა უწინარეს ყოვლისა უნდა შეისწავლოს, დაწვრილებით გაიცნოს საკუთარი პირის-სახის მიმოძრაობა—მიმიკა და ამის მიხედვით ეცადოს მიმიკის გამრავალ—გვარობას.

ჩვენ მიმიკას დიდის მნიშვნელობას ვაძლევთ, ასე რომ თუ მიმიკური მიმოძრაობა აქტიორს არ უყარგა, მაშინ სჯობია სრულებით თავი დაანებოს სცენას, რადგან ჯერ ერთი თვითონ დაიტანჯება მუღმივის სირცხვილით და მეორე, რაც უმთავრესია, მაყურებლებს დასტანჯავს, ჩვენ ისეთი მაგალითებიც

გვინახავს: ზოგიერთი დრამატული როლში, როდესაც ერთი მეორეზედ უმწარესი გრძობანი ზედზედ სჩქეფენ, აქტიორის სახე არაფერს გვეუბნებოდა, თითქოს უძრავი მარმარილო არისო, პირიქით ზოგჯერ, როდესაც როლი სრულიად მშველდე ხასიათისა, რომელიც არავითარს სახის მიმოძრაობას არ თხოულობს, აქტიორის მიმიკა ათასნაირად იცვლებოდა; ყველა ეს გვიმტკიცებს, რომ აქტიორს მმართველს დიდი დაკვირება, მრავალი შრომა ხელოვნურის თამაშობისათვის, როგორც ხმის ხმარებაში და ლაპარაკში, აგრეთვე მიმიკურის მიმოძრაობის თანდათანობითი განვითარებაში.

ჯერ-ჯერობით ამით ვათავებთ ჩვენს წერილს მიმიკაზედ. მართალია, აქ ჩვენ არ დავგისახელებია მიმიკის შესწავლის წესები, ასე რომ ვსთქვათ, მიმიკის თეორიები და არც შეიძლება მათი დასახელება, ხოლო ჩვენ, ვგონებთ, საქმოდ აღენიშნეთ მიმიკის მნიშვნელობა აქტიორისთვის სასცენო ხელოვნებაში.

ვალეო—ია.

ხელოვნური პოეზია

სიყვარული,

18-374

ვის რა უნდა? მე ის მიყვარს,
ვისც რომ გუღმა შეიყვარა!
მე მიყვარს და მას ვუყვარვარ:
სხვა რა მინდა, ეს არ გამარა?

განა კიდევ შეიძლება
ამის მეტი სიყვარული?
მე მეგუთვნის მისი გული,
მას ეგუთვნის ჩემი სული.

რა ვუყოთ, რომ ღარიბი ვარ,
რომ ჯიბე მაქვს ცაღიერი!
მე ჩემს ბედსა არ ვებდური:
მიყვარს—და ვარ ბედნიერი!

მაგრამ კაცი ბოროტია:
ვიმტერებს, არ ვავახარებს,

ერთი წუთი სიამესაც
ჩაგიშხამავს, ჩაგამწარებს.

ბორბოტ გაცხა ენა წადმა
და უკუდმა უტრიალებს,
წისქვილივით ბრუნავს იგი,
გველივითა დასრიალებს.

ან მოგზიბლავს მეღის ენით,
მოგატყუებს, მოგაფორებს,
ან დაგიურის საზიზღ ჭორებს
და მიწასთან გაგასწორებს.

მაგრამ ჩემთვის სულ ერთია—
მტრებმა მაქონ, გინდ მაძაგონ...
მხოლოდ იმას ვერიდები,
მეგობრებმა არ დამზრანონ...

ვერიდები, მაგრამ შიშით
არც ამისა მეშინია:
დე სხვამ ანწლიათ ადიაროს,
ოფონდ მქონდეს მე შინა!

დე დამზრანონ, დე მაძაგონ,
მოუმატონ ჭორსა ჭორი,
ოფონდ მქონდეს მე უვეფასთან
გული წმიდა, შუბლი სწორი!

დე იჭორონ! ვინ დაამწყვდევეს,
ვინ დაიჭერს, მითხარით, ქარს?
მე გინდ მომკლან მაინც ვიტყვი:
ვინც რომ მიუვარს—მიუვარს, მიუვარს!

უვეფას ხომ ვერ შევიუვარებ?
ვის რა უნდა—მიუვარს ერთი,
და სიუვარულს ვერ დამიშლის
ვერც გაცი და ვერც თვით დმერთი!

სილოვან.

ქუთაისი. 31 ივლისს 1886 წ.

მ ო თ ს რ ო ბ ა ნ ი

არაში ლუკმა კაცს არ უმერბება.

(გაგრძელება)

ბაზალჩუკის სიკვდილის შემდეგ ორმა წელიწადმა გაიარა. ღრუსკენის წყლებს ბევრი ხალხი ესტუმრა: ზოგი განსაკურნებლად, ზოგი ღროს გასატარებლად, გასათხოვარი ქალების პატრონნიც კიდე იმ სასიამოვნო იმედით, რომ აქ მდიდარ სასიძოვებს ჩაივლებდნენ ხელში.

მართს თბილს საღამოს ძურ-გოლუზენის ბაღკონ-ზედ რამდენიმე მდიდრულად მორთული ქალი ისხდნენ და ერთმანეთს ჭორიკანაობით და სხვა ამ გვარი სასიამოვნო ამბებით ართობდნენ.

— თქვენა ნახეთ დღეს უმშვენიერესი ბრაფინია ლატერისა? ჰკითხა მ—მ ტუმასკისამ თავის მსუქან მეზობელს.

— ბრაფინია ლატერისა? გამოჰკითხა სრულმა ქალმა მაზურკევიჩის ცოლმა, არა, მე ეგ ბედნიერება ჯერ არ მღირსებია; ბრაფინია მეტად იშვიათად ეჩვენება ჩვენს საზოგადოებას, იგი ამას მთელი დღეობით ცხენზე ჯდომას და თავის ნათესავ მფარველთან სეირნობას ამჯობინებს, თქვა ქალმა.— უკანასკნელი სიტყვები განგებ მაღლა წარმოთქვა ქალმა, რომ გავგონა მათზედ ცოტა მოშორებით მჯდომს ლამაზ ყმაწვილ კაცს.

— რა ავი ხართ ქალო! უთხრა მაღალ-მაღალმა ქალმა, რომელსაც თეთრი კისიის კაბა ეცვა.

— როგორთუ ავი? იმიტომ ხომ არა რომ ბრაფინიას მფარველი ვახსენე... თქვენმა მზემ, რომ კარგათა ექენ და სასახელოდ!... აბა, ბატონო, მიბრძანეთ, განა თქვენ კი იცით ვინაობა ამ მედიდურის ბატონისა, რომელიც განუშორებლივ, აჩრდილივით უკან დასდევს გრაფინიას?

— მსთქვათ—მეც არ ვიცი... მაინც ნებას არ მიესცემ ჩემს თავს წარმოვიდგინო, რომ ის... ოჰ, არასოდეს!

ამ გვარი საუბარი მშვენიერ სქესის წარმომადგენელთა დიდი ხანი გაგრძელდა და იქამდის შეაბეზრა ყმაწვილი კაცი, რომ მან დასტოვა თავისი ადგილი და ბალისაკენ გაეშურა.

— აგერ, ბატონო, თქვენმა ლაპარაკმა იქამდის გააჯაღრა ჩენი ახალგაზნა ექიმი, რომ თავი დავანება და ბაღში გაიქცა, წაიღულუნა გამხდარმა ქალმა და მრისხანედ შეხედა მსუქანს ქალს.

— თქვენ, ქალო, იმის „გაქცევა“ როგორღაც ქცევაში არ დაგიჯდათ, მიუგო მან,—მაგრამ დამშვიდდით—თქვენი მანიჩკა მისი ყურადღების ღირსი ვერ შეიქმნა.

ბამხდარი ქალი აენტო, სიკაპასე მოერივა; მარა დედამიწაზე დაანარცხა და ის იყო მსუქანი ქალის „გვირანად“ გამოლანძღვას აპირებდა, რომ ბაღის ბოლოს ცხენის ფეხის ხმა მოისმო და რამდენიმე წამს შემდეგ თითონ ცხენოსანი ქალიც გამოჩნდა, ამ ქალს გვერდით ვიღაც ხანში შესული კაცი მოსდევდა. ძაღვები გაჩუმდნენ, ყურები აცქვიტეს და დაუწყეს მათ ცქერა.

ცხენოსანი ქალი თავის კავალრით ძურ-გაუხუნის გვერდზე მყოფს სასტუმროში ჩამოხტა, ცხენი მეჯრი ნიბეს გადასცა და თითონ სახლში შევიდა.

— მეც თქვენი ზრახვინა და იმისი ნათესავი, გესლანად წამოიძახა გამხდარმა ქალმა: აგერ თქვენი სასურველი ექიმიც,—დაუმატა მან და მიუთითა ქალებს ბაღის კუთხეზე, სადაც ნეზლობინი დაფიქრებული, ჯოხით რაღაცსა ჰხაზავდა დედამიწაზე. თუ ეგ არ აქცევს ჩენს ქალებს ყურადღებას—სამაგიეროდ არც მეგას ავლებს რათმე ზრახვინა.

— რაკი თქვენი მანია არ გაიცნო, ეგ კიდევ იმას არ ჰწინანავს, რომ ჩვენს ქალებს ყურადღებას არ აქცევს,—დაირიხინა შეფ-თვალ-წარბა ტუმანსკისამ,—ჩემს პლექსანდრინას იმან წუხელის მთელი ნახევარი საათი ელაპარაკა და რამდენიმე კომპლიმენტიც უთხრა.

— კომპლიმენტი—მე ვიცი...

— ღიახ, კომპლიმენტი. მხლა ჩემზედ არის დამოკიდებული, რომ ნეზლობინმა უფრო საფუძვლიანად მოელაპარაკოს ჩემს ქალს.

— ბესმით, ქალებო, მადამ ტუმანსკისა თავის ქალის ქორწინის ფიქრს უკვე შესდგომია! ხა, ხა, ხა, ... მაგრამ არა მგონია, რომ ეგ ექიმი მართლა თვალსაჩინო საქრმო იყოს. პირველი იმიტომ, რომ მდიდარი არ არის...

— მდიდარი არ არის? რა ბრძანება! მაშ თქვენ არ გაგივიათ? მე ამ ექიმის შესახებ დავფერილებითა მაქვს ცნობები შეკრებილი. მს ყმაწვილი თურმე უზომოდ მდიდარია. შორს რათ წავეიდეთ, გუშინ მითხრეს, რომ ზრახვი ლედოხოვსკის მამული გაუსინჯავს და სყიდვასაც აპირებსო.

— რაო, ლედოხოვკა! იმაში ხომ სამას ათას მანეთზედ მეტს თხოულობენ!

მართალს ამბობთ... აბა აქედამ გასინჯეთ რამდიდარი უნდა იყოს ის ყმაწვილი.

შეუძლებელია!...

— რა დასაჯერია; უბრალო ექიმი და მაგოდენა ქონება!

— ღიახ, ღიახ!

— არა მჯერა!..

მს ქალები ისევ წინანდელივით აუმაღლაურებდნენ ლაპარაკს, რომ ზრახვინა ლატერისა არ გამოჩენილიყო სასტუმროს კარებში და ერთბაშით არ შეეკეცა მათთვის საუბრის სურვილი. ისენიც დასცხრნენ, დადუმდნენ და უცქეროდნენ ზრახვინას.

ზრახვინა ლატერისა, წამოსადეგი, ნარნარი შევეგრემანი, ოცდა ორის წლისა ქალი საუცხოვო რამ იყო თავის იშვიათის სილამაზით. მანსაკუთრებითი სიმშვენიერე გამოიხატებოდა მის მსხვილ, ცეცხლის მფრქვეველ თვალებში, ეს ქალი შინაურულად, უბრალოდ იცვამდა ტანთ, დრუსკენის საზოგადოებას არ უახლოვდებოდა. მთელს დღეს ხანში შესულ კაცთან ატარებდა, რომელიც მას უთავისოდ ერთს ნაბიჯზედაც არსად უშვებდა. სწორეთ ეს იყო მიზეზი სხვა-და-სხვა გვარის „წყლის საზოგადოებაში“ მოფენილის ქორისა.

მხოლოდ ნეზლობინისათვის შესცვალა ქალმა თავისი ქცევა: შეჰხვდა ერთ კონცერტში, გაიცნო და იმის შემდეგ ხშირად სეირნობდნენ ერთად. უბრალო ცნობილად სიყვარულამდე ერთი ნაბიჯიღა უკლდათ. ნეზლობინს უკვე უყვარდა და არც ზრახვინასა სძულდა ახალგაზნა ექიმი. დღითი დღე ნეზლობინი თან-და თან უფრო ღრმად სტოპავდა სიყვარულის მორევეში; საშინლად სწყინდა, როდესაც თავის ტრფობის საგანზე ქალების ქორს მოჰკრავდა ხოლმე ყურს. ბოლოს იქამდის მიადწივა, რომ გადაწყვიტა მოელაპარაკნა ამ ქალთან. ზრახვინა ძურ-გაუხუნს გასცილდა და პირდაპირ ბაღისაკენ გასწივა. ბაღში მას ნეზლობინი შეხვდა.

ახალგაზნდურათ გულ-გამოტენით, თავისუფლად დაიწყეს საუბარი. ნეზლობინმა სიტყვა ჩამოავდო ზრახვინას მუდმივ თანამოგზაურზე, და ცოტა უკლდა რომ მისი ჩვეულებრივი კილო გესლით გამსებულიყო.

— თუმცა თქვენ მე მაწყენინეთ მაგ ექვით, მაგრამ მე მაინც არ ესჯავრობ, მიპატივებია, რადგანაც მივხდი რა მიზეზითაც არ მოგწონთ ჩემი ქალირით მორთული კვალერი. დამშვიდდით იგი თქვენი მეტოქე არ არის...

— იქნება მართლა?! მაშ მითხარით, ბრაჭინია, ვინ არის ისა? თქვენი რა არის?

— მაგასაც მალე მოგვწერებით; ეხლა კი კმაყოფილი იყავით მით, რომ მე თქვენ ნებას გაძლევთ დამიახლოვდეთ და... იმედი იქონიოთ.

ნეზლობინის ბედნიერებას სამზღვარი არა ჰქონდა როდესაც ეს გაიგო იმ ქალისაგან, რომელიც ეხლა მის მეორე არსებას შეადგენდა და მთელს სამყაროს შეიცავდა.

— თუ ასეა—მაშ ნება მიბოძეთ ერთი რამე გსთხოვოთ.

— რა?

— ღღევანდელი ღღის სახსოვრად რომელიც უბედნიერესი ღღეა ჩემს სიცოცხლეში, უარს ნუ მეტყვი, მიიღეთ ეს ბეჭედი, რომელიც... ღღე ჩემის სიკვდილის შემდეგ სამკვიდროდ დამრჩა...

ამ სიტყვებთან ერთად ნეზლობინმა გამოიძრო ოქროს ბეჭედი ჩინებულის მარგალიტით.

— ოჰ, არა, არა! რა საჭიროა, მიუფო ბრაჭინიამ და ალის ფრად აინთო მასი სახე.

შმაწვილი თავისას არ იშლიდა, სთხოვდა უეჭველად მიეღო ეს ბეჭედი და ბრაჭინამაც, რადგანაც არ უნდოდა ეწყინებინა, გამოართვა და თითზე გაიკეთა. ამ დროს მოისმა ზარის ხმა, რომლითაც სტუმრებს სადილის საქმელად იწვევდნენ. ბრაჭინია გამოეთხოვა ნეზლობინს და ჭურ-გაუზენისკენ გაეშურა გზაში მას თავისი მუღმიე თანა მოგზაური უცდიდა. ძალი მიუახლოვდა მას და ეკიმის სახსოვარი აჩვენა.

— შინ მოგვცა ეგ ბეჭედი? ჰკითხა იმან.

— ეკიმმა ნეზლობინმა,—უპასუხა ბრაჭინიამ. რა გემართებთ, მამა! დაუმატა მან, როდესაც მამას საშინელი მღელვარება შეამჩნია.

— არაფერი!.. ბეჭედი აქ მომეც და შენ სასტუმროში წადი... მეც ეხლავ დაგვწვი.

რაკი მარტო დაიგულა გრაფმა თავი, მეტის-მეტე ყურადღებით დაუწყო ბეჭედს სინჯვა: იბოვა ფარული ღღი, დაჭირა ხელი და ბეჭედი ორად გაღინა... ბრაფმა ჰპოვა ის, რასაც მოელოდა: ბეჭდის შინა მხარეს მისი სახელი, გვარი და წელიწადი იყო ამოჭრილი.

— ოჰ, ჩემი ეჭვი! შეწყვირა მან. ბანა არა,—რალაცა ძალა მიზიდავდა ამ ბეჭდისაკენ, თვალს ვერ ეაშორებდი მას როდესაც სადილზედ ეკიმის პირდაპირ მომიხდებოდა ჯდომა. საშინელეზა... მანაც, ღღესავ, ეხლავ უნდა გამოაშკარავდეს ყოველივე!..

როდესაც ბრაფი სასტუმროში შევიდა, სტუმრებს უკვე თავი მოეყარათ. მართს კუთხეში

ჯგუფად ყმაწვილ კაცები შეკრებილიყვნენ და ლაპარაკობდნენ; ნეზლობინიც იქ იყო. ერთი ვილაც მოუთხრობდა დანარჩენებს, როგორ დაესხნენ მას ავაზაკები ამერიკაში მოგზაურობის დროს, და გაცარცევს.

— ჩვენში, მადლობაა ღმერთს, ამ გვარს თავგადასავალს ვერ გამოცდის კაცი დაუმატა მოამბემ, თუმცა სამზღვარგარეთ კი ჩვენს მხარეს ბარბაროზულ მხარეს ეძახიან...

— შ, მაგასაც ნუ იტყვი! გააწვევტინა ბრაფმა, ჩვენსაც ბევრი მაგაზედ უარესი ცარცვა და ავაზაკობა მომხდარა.

— მე იმ დროს, როდესაც ნეტარ ხსენებული წრუწუნა მეფობდა! შენიშნა გესლიანათ ნეზლობინმა.

— მაგისი რა მოგასხენოთ—ვინ ბრძანდებოდა ეგ თქვენგან ნეტარად „ხსენებული წრუწუნა“, როდისა მეფობდა ან რა ხდებოდა მის დროს, მაგრამ რაც პირად მე გამცარცევს მას შემდეგ სულ ათს წელიწადიც არ გასულა, წარმოსთქვა დინჯათ ბრაფმა და ნეზლობინს თვალი გაუჩერა.

— შექველად სადმე ციმბირის ხეე-ხუეში ან ნოლას ველზე,—განაგრძო ნეზლობინმა დაღინით.

— სცდებით, ბატონო, ციმბირის ღღე და ნოლას ველი თვალთაც არ მიხანავს. მე გამცარცევს აქვე, დინაბურლზედ ოცს ვერსზედ მოშორებით. თქვენ, ეკიმო, მგონი ღღის ხანსა სცხოვრებდით იქ?

ბრაფის უკანასკნელ სიტყვებზე ნეზლობინს ნაცრის ფერი გადაედო, თავიდან ფეხთამდე ქრიანტელმა დაუარა... გულში რალაც წასწყდა...

— ღიახ, ბატონებო, განაგრძო ბრაფმა თავისი მოთხრობა და თანაც ნეზლობინს თვალს არ აშორებდა. ნეზლობინი თავში დაკრულივით ერთს ადგლოს შეჩერებულიყო. ბატონებო ეს ის დრო იყო, როდესაც პოლმა აჯანყდა ე. ი. 1862 წ. სხკა-და-სხვა მიზეზების გამო, რომელნიც თქვენთვის საყურადღებო არ არის რომ მოგახსენოთ, მე თავი უნდა გამენებებინა ჩემის მამულისთვის, რომელიც დინაბურლის საპრობილოდამ ოცს ვერსზედ მდებარეობს. მეც შეეკრიბე ყოველივე ჩემი ნაღდი შეძლება—ბანკის ბილეთები ნახევარი მილიონისა, ძვირ-ფასი თვლები და ნივთები დაახლოვებით რომ მოგახსენოთ, ასე 200 ათასი მანეთისა—ჩავაწყე ჩამოდანში და ღღე გავედი ჩემის შშობელ სახლიდამ. მე ტყეზედ უნდა გამეღო. წინეთ ამ ტყეში ქურდობისა და ავაზაკობის გაგონაც არ ყოფილა. დაუახლოვდი თუ არა

იმ ადგილს, რასაც „წითელს ეკლესიას“ ეძახიან, ცხენები ერთბაშით შემოფთხნენ და გამიტაცეს, თითქმის ამავე დროც თოფიც გაეარდა და ჩემს მვეტილეს სწორეთ კეფაში მოჰხვდა. მე ეტლიდამ ვაღმობეტი და მოვემზადე თავის დასაცველად, მაგრამ მეორე ტყვიამ მეც სასიკვდილოთ დამკოდა და მიწას გამართხა. გონს რომ მოვედი დავინახე ღარიბი ქოხი, ღარიბი ქვეშაგები, რომელშიაც მე ვიწექ და ვილაცა კაცი, რომელიც მე მივიღიდა. ტყის ყარაულს შემეხვევით გამოველო იქით ცუდი მმდგომარეობაში ვენახე, წამოვეყიღნე ზურგზე და თავის სახლში მივეყვანე. ჩამოდინსა და ფულისა კვალიც აღარსად იყო...

ქურის მგდებელთ გაცოცებით ვადავლეს თვალი ერთი-მეორეს, — არ ესმოდათ რა ფიქრში მოუვიდა ბრავს, რომელსაც წინეთ უბრალოდ ხმაც არავისთვის შეეძრახა, ეხლა ამ საკვირველის და საშინელის მოთხრობის მბოზა.

— ჯერაც არ იცით ვინ იყვნენ ის ავაზაკები? — ჰკითხა ვილაცამ.

— ლემდის — ევრაინე აღმოვაჩინე, მიუგო ბრავმა და მიანიჩრდა ვაყვითლებულს ნეზლობინს, მაგრამ დღეს კი — მგონი რომ კვალს მივაგენ. ჩემს ძვირფას ნივთებში, რომელნიც ჩამოდანში მეწყენენ, ერთი სწორედ ამისთანა ბეჭედი იყო: ბრავმა აჩვენა მათ ნეზლობინის სახსოვარი რომელიც მან ბრავინას მისცა.

— რა გეშარტებათ, ექიმო? ჰკითხა ერთმა იქ მყოფმა, რა შეამჩნივა, რომ ნეზლობინი ფეხზედ ძლივსლა იმაგრებდა თავს და გული უღონდებოდა.

— თქვენა ჰკითხავთ, რა ეშარტება? — მაგას მე ეხლავ ავიხსნით.

— ლეთის გულისათვის, მამა ჩემო, შედეკით! შეჰკივლა ბრავინამ.

— ამის მამა! წარმოსთქვა ნეზლობინმა, თავზედ ხელეები მოიჭირა და გამოეარდა ზალიდამ... გათავდა! ყოველისფერი დაილუბა... სახელი ჩირქ მოცხებული, პათიოსნება დაწული... სიმდიდრე გაუქმებული... გული ვაგმირული... რაღა მჩება?

საღამოთი „წყლის საზოგადოება“ — ნეზლობინის თავის მოკვლაზედ ქორიკანაობდა, ნეტა რისთვის მოიკლა თავი? — ეს იცოდა მხოლოდ ბრავმა, რომელსაც ექიმისაგან რაღაც ყუთი და წერილი მიუვიდა.

კნასი.

ან. მარიამო... ანის დღეობაზედ.

მსურის ადგასო ყოვლის კეთილით და განგაშენო ძვირფასის თვალთ, მაგრამ სურვილი ამაოდ მოშობა, ვერ განგაშენებ, ვიცი, ვერც ამით. მსურის შენშია სამარადისოდ იუოს ეს ტკბილი უმანკობა, მაღალი გრძობა გულის გინათებდეს, სატად გწამდეს მშვიდ სათნობა. ნუ შეგაჯახოს იმ უნათის ტალღებს, რომელნიც ბედს ზედ დასტირის, რომელნიც სვისგან გზა დასწართუნის თვისას სიცოცხლეს თვით დასტინის... იფუ კეთილი, იფუ ტკბილი უმანკო, წმინდა მარად გულჩვილი, რომ მოსასყვად ძველის ზოტის შენ აღუსადო სამშობლოს შვილი;

ან. ნინო ორბელიანისა.

უბრალო ჭეშმარიტებანი.

ბუხება ნათათა შეფუა, გახება მისი ჭარხანა. სელოვინის ქმნილსა თუჯასს ვერ უდრის ოქროს ჩაღხანა. დედა მიწა მისთვის ბრუნავს, რომ მზემ ყველას ნათელი სტეს; მმართებლობაც მისთვის წარუნავს, რომ... ყოველთათ შეება მისცეს...

ასლად გაშინჯევი კაცი, ნუ ენდობი მის წარსულსა; ბარამეტრის თვისება სჭირს ყოველ კაცის გულს და სულს!...

დ. გასამიწელი.

ვუძღვნი ვ — ანს

მარჯვე ბიჭსა ამას გეტყვის თქვენს მონს ალექსანდრე, თავდაბალი ბრძანდებლით, შენიმწული მყავდით ადრე ესლს უფრო შემიყვარდით რაკი თავი გამოყადრე, — გრძნობას მშინ გამოვიცვლი, თუ რომ სსვა დროსაც მიკადრე.

სანდრო ბიჭი.

სად რა მომხდარა.

* * საოცარი დამოკიდებულება არსებობს ამერიკაში მკურნალებს და მოთამაშეთა შორის. მკვლითად. ამ დღეებში ერთს იჭაურ თეატრზედ თამაშობდენ ოქტონისის ოპერეტას ,,ორივეი ჯოჯოხეთში“ სსკათა შორის ზღუტონის როლის თამაშობდა მომღერალი არტისტი არის-ტუესი. ერთი მოქმედება საუცხოოთ შესარუელს, მკვანამ დაიწყო თუ არა მეორე მოქმედება ზღუტონმა ,,ზღუტონა“ დაიწყო. თურმე ნუ იტყვით; ერთს მასლობელ ლოკაში მკვანდარო ბ. ზღუტონის საუკარელი, რომელსაც გვერდით უსინდენ სსკა და სსკა თაყვანის-მცემენი და მხარაუ ლად ბასობდენ. უეცრად, ზღუტონი ავარდა სცენიდან ლოკაში და კარგი დასათინებუ უთავს თავის მიჯნურს და მის თაყვანის მცემლებს, ხალხში ერთი საშინელი აყვალ მკვალი ასტყდა, ფარდა ჩამოეშვეს, თეატრის დირექტორი ბოდიშს ითხოვს. ერთი საშინელი ყვირილი ბტუესს, ბოლოს ზოლიცამ როგორც იყო დაიჭირა ცხარე-სებუელი ზღუტონი და ვოკოხეთის მკვიერ ვირის აბანოში ამოაყოფინეს თავი. ამის შემდეგ განა ჩვენ კიდევ უნდა გვიკვირდეს, რომ სანდისსან ჩვენი არტისტები ოფოფებებს შეათამაშებენ სოფო?...

* * აი კიდევ ერთი მკვლითი მელზომენის ქუთუმი თავსულობის: მკითხველებს ესსომებად, რომ გამოჩენილი საფრანგეთის არტისტი-ქალი სარდა ბერნარი თავის საოცარის თამაშობის შემდეგ, ოქტონის როლში, ამერიკაში გაემგზავრა. ამ უმად როგორც განეთებო გვაუწყებენ, სარა ბერნარი ერთს ამერიკის საზღვრობილში დატუსალებულია. მიზეზი ამისა თურმე ის არის, რომ გამოჩენილს არტისტ-ქალს, თავისის ,,საყვარელის სლისტიდ“ (წველით) კარგა-ლასათიანათ ცხვირ-შირი დაუსტერკვია ერთი იჭაურ არტისტ-ქალისათვის ნუარმონისათვის. საკვირველია სარა ბერნარის საქმე! ასეთი ,,საქციელი“ შირველი და უგანსენელი არ არის იმის მსრით! კარგია კიდევ რომ იუზავ აცვია, თორემ თქვენს მტერს, მთელს ქვეყანას აიკლებდა!...

* * რასან არტისტებსედ გლანარაკობთ ბარემ ისიც ესთქვით რაც ამდღეებში ქალ. ზემტში მოხდა. იჭაურს თეატრში არდგენდენ ახლად შეცნობილს ისტორიულს დრამას ,,სიცილილი ლუდოვიკი ბავარიისა“. 3-მე მოქმედებაში ერთმა არტისტმა როლს თავისი დაუმტა, რომლიდანაც გამოდიოდა, რამ ლუდოვიკი ძლად არის მოკლედი, ესე იგი, დასწობილი წყალში შრუთის მესხებითო. ზოლიცამ წარმოადგენის შეეენება მოიწადინა. ხალხი ავანყდა ისე რომ ,,საჭიროდ იცნეს უანდარმების

შემწობა“... ბოლოს საქმე იმით გათავდა, რომ ორთავე მხარეს ბერი დაქრილი იყო და მეორე დღეს უფრო ბერი დატუსალებული...

* * მე XIX საუკუნე გამოგონების და მენიერთ საუკუნეა. დღე ისე არ გაივლის, რომ ადამიანის დაუცხრომელმა ჭკუამ რამე ახალი არ მოიგონოს. უოკლისიფერი ახსნილი. უველაფერის მიზეზი გამოკვლეულია, მხოლოდ ეს-ღა ავლია კანობრიობას, რომ მეუდარი გააცოცხლოს, მკვანამ, კვანებთ, მალე ამასაც უპოვანს საშველს. ამ დღეებში ერთმა შოტლანდიელმა სიმეიკოსმა მანსელენომა გამოიგონა ალმასების კეთება, რომელიც არაფრით არ ჩამოუვარდება ჩამდილს ალმას... ის, რაზედაც ამ ერთის თვის წინეთ ათი ათასობით სარჯავდენ, დღეის შემდეგ ორ გროშდაც არ ილირება!...

* * ზარისის განეთებში სწორენ რომ ჭამებტასი ძეგლს რამდენიმე ხნის შემდეგ სრულებით დაამთავრებენ. ძეგლი თურმე საუცხოოა, განსაკუთრებით ორი კმბლეს, ერთი: — ,,სიმართლე“, და მეორე ,,ძლას“.

* * გამოჩენილს გერმანიის ამირ-სპასალანს გრადი-მოლლტეს ამ დღეებში თურმე უძღენეს ერთი უშველებელი წარი, რომელზედაც შემდეგი სწორია: გრაფი მოლტეს. გამონსმულია საფრანგეთის ზარბაზნებისაგან. სახსოვრად 1870 და 1871 წლებისა, ამ ზარემ ქვეყნიერობას ჩეენი ღიღება უნდა აუწყოს! წარწერილობა კარგია, მკვანამ ბედი ურჩია.....

ხალხური გამოცანები

- I შვიდი ფიცარი, შვიდათ შუკრული, კერც ეენი განსნის, კერც მისი ვარია!..
- II მუზუ-მუზუ მკელი, მიწა-მიწა მოხრელი, ნადირს მოჭკლავს და არა სტამს არის საკვირველი.
- III შავსა მიწას დაუფენს მწვანედ ამოუჯა ძირი, შტო მრავალი გაშლებს, ფოთოლი აჭეს მეტად სშირი; ყვავილი ნარგისს მიუტაცს, უფრო არის გარდაშლილი.

მწიანე, მკვასე სილი იცის
საქმელია მეტად გრილი.

(შეკრებილი კოტე ნასიძესაგან)

2. ერთი რამ არის უსულლო სულაურისა მშობელი
შვილსა შობს, დედა მოკდება.
ვის არის გამოძინობელი?

3. ერთი დედა ზრდის შვილებს
წვრილებსა უფროთა მსსვილებსა
დაზრდის და თვითონე დასტამს
მისთვის ილესავს კბილებს.

(შეკრებილი კნ. ნინო ორბელიანისაგან)

წმინდი რამდამოღონს მიმართ.

ბატონო რედაქტორო!

თქვენს ჰატევეტეულ კაზ. „თეატრი“ წასულ
31 №-ში დაბეჭდილი იყო სემიანის გამოცხადება იქვე
დღეს მართა ბატონიშვილისა ეზბარდოელს ქალსედ; სემ-
და სამწესობად მამის დამაყვება დამესხელებინა იქ
კავთისკვის აზნაურის ქორივი ნინო; თუმცა გვიან არის,
მაგრამ მანც ვასწარებ სემს შეცდომას. ქორივი ნინო
იყო აზნაურიშვილი ქელივიძისა.

საზოგადოთ ქელივიძის გემრსედ აი რას მოგვი-
თსრობენ ძველი თქმულებანი: კავთისკეში თურმე შევე-
ირველის დროს იმეოფებოდა ერთი ქორივი, რომელ-
საც სამი ვაჟი ეყანა. ერთს ომში ამ ქორავს
სამივე ვაჟები გაუყოლებია მეუვის. მსლებლად. როდესაც
გამარჯვებული ჯარი დაბრუნდა ქორივი თურმე გავიდა
გზის შირას და დაკვითს ერთს ჯარის კაცს:

— სემი უფროსი ვაჟი სად არის და როგორ
იბრძოდა?

— შენი შირამა შვილი მეფის წინ მოკვდა ბძრო-
ლის კელშიო, უპასუხს მხედარმა.

— ეოხად შვილო, სირცხვილი არ უქამიაო, მიუ-
გო საბრალე დედამ, შუათანა კი როგორ მოიქცაო?

— შუათანამც სული დალია მტერთან ბრძოლაში,
უპასუხს მხედარმა.

— კბეც აკრე უნდა ეოფილიყო, განტრეულა ბულ-
ხათოთქულმა დედამ.

— შესამე უნცროსი როგორ არისო, ჰკითხს ისევ
დედამ.

— შესამე გამოიქცა და ცოცხალი არისო, მიუგო
ჯარის კაცმა.

გაიგო თუ არა ეს დედამ, თავი მამის მოისდა და
დაიწყო მოთქმა და ტირილი:

— სატირალი ის შვილია, რომელმაც გამოიქცა
და თავა შეირცხვინაო!

აი, ბატონო, რა ქალები ჰყოლია მამის... გაუ-
გია თუ არა შევე ურეკლეს ამ ქორივის ამავა მამი-
ნათვე უწოდებია ამ ქალისათვის გვარად ქორივის მეობა
(ესლა ქელივიძე) და იქიდან მიმდინარეობს ქელივიძისათ
გვარი და სსენებელი მსლებელი ეზბარდოელის ქალისა
ქორივი ნინოც ამ ქელივიძისათ გვარისა ეოფილა.
კნ. ნინო ორბელიანისა.

თეატრი და მუსიკა

როგორც ვაზეთები აშობენ სლაიანსკი თავის
ხორათ დაბრუნდა რუსეთში თავის მოგზაურობიდან
მეროანში. სლაიანსკის როგორც აშობენ, დიდ ძალა
ფული ჩამოუტანია. ეს მეორე მავალითია, რომ რუ-
სეთის არტისტებს უცხოეთში „მანანდა“ აქეთ.

ჩვენს საზაფხულო თეატრები (Сем. сая., Васи-
льев. сая.) და სხვანი დღე დღეზედ მართამენ „წარ-
მოდგენებს“ მავრამ „პუბლიკა“ რალაც არ სწყალობს.
მერც რეკლამები შევლის საცოდავ ანტრეპრენიორებს.
მხლა აი მოიგონეს: ერთს სალაშოზედ ერთად არ
დგენენ დრამას, კომედიას ეოდვევს ოპერას და
ოპერეტას, ამას მოსდევს ცხოველის სურათები და კი-
დედ დივერტისმენტი... მავრამ მანც ხალხი უფრო
არ დადის, უფრო სხვა შესაქცევს ეძებს. ეხლა ვი-
ლაც „მანკები“ და „კავები“ ვამოუყვანიათ სცენა-
ზედ... აფსუს მელზომენის ტაძარო!....

ბამოჩენილი იტალიელი არტისტი — ტრადიკი
ერნესტო როსი, როგორც აშობენ ვაზეთები, შესდ-
გომია თავის თავგადსავალის აღწერას, რომელსაც
არქმევს თურმე: „ჩემი მემუარები“; ვაზეთების სიტყვე-
ბით როსის მოუფლია და უთამაშნია ბარემ ოთხას
სხვა და სხვა ქალაქებში და სცენებზედ. სწორედ რომ
სანტერესო წასაკითხავი იქნება „როსის მემუ-
არები“ —

ჩვენს ვაზეთში უკვე დაბეჭდილი იყო, რომ გა-
მოჩენილი კომპოზიტორი ფრანკო ლისტი გარდაი-

ცვალა, ვხლავ უფრო დაწერილებითი ცნობას ვაძლევთ მკითხველებს.

ლისტი დაიბადა 1811 წელს რედინგის მახლობლათ. ჯერ ლისტი ექსის წლის არც კი იყო, როდესაც ნიქი გამოჩინა. 12 წლის ლისტმა დაიწყო მეროპაში მოგზაურობა და კონცერტების მართვა. ლისტი როგორც კერძო ცხოვრებაში, აგრეთვე საზოგადოებაში სოუტხოვეო ხსიათის კაცი იყო, ეს ყველაფერი მის ნაწარმოებებს აშკარად ეტყობა. როგორც კომპოზიტორი ლისტი ერთს უპირველეს აღვიღს დაიქვრს გამოჩენილთა მემუსიკეთა შორის. ლისტის სიმფონები საქვეყნოდ არიან გამოჩენილნი, მეტადრე მისი სიმფონია „ჭაუსტო“ და „სამღთო კომედია.“ ლისტის ავადმყოფობა ერთბაშად მოხდა. პირველსავე დღეში ლისტმა არ მიხედა თავის ავადმყოფობას და თეატრში გაატარა მთელი საღამო თავის ოპერაზედ „ტრისტანზე“; სწორედ ასევე მოიქცა მეორე დღესაც, როდესაც თეატრში არღვენდენ მის ოპერას „პარსილას“, ამ გარემოებამ უფრო ხელი შეუწყო მის ავადმყოფობას, (ფილტვების ანთება ჰქონდა) და გამოჩენილი ჭრანცო ლისტი გარდაიცვალა 19 იელის 11 საათზე დილით.

სიტყვების გამოსანა.

1. ჩვენი ძველი მწერლის სახელის ბოლოს დაერთეთ ორი ასო, ერთი უხმო და მეორე ხმოვანი: ყველა ეს შეადგენს ერთს ფრიად საჭირო ნივთს, რომელსაც ღამით ხმარობენ.
2. სიტყვას, რომელიც ნიშნავს ბრძოლას, წინ მიუმატეთ უხმო ასო: ყველა ეს შეადგენს ერთს უძლიერესის ნადირის სახელს.
3. სახელწოდებას, რომელიც ნიშნავს ერთს გვარს ნათესაობას, წინ მიუმატეთ ორი ასო, ერთი უხმო და მეორე ხმოვანი: ყველა ეს შეადგენს ყოველ იდამიანისათვის სანატრელს და სათაყვანო საგანს.

ზმების უმღებანა.

შეადგინეთ ზმები შემდეგ სიტყვებზედ: თ ე ა ტ რ ი, ნ ა თ ღ ი ა, კ ო ვ ზ ი, ე რ ი ს თ ა ვ ი, თ ე ლ ა ვ ი და ი ო რ ი.

უცხო წყარა-პითხვა.

ოთხი სიტყვისაგან შეადგინეთ და დასწერეთ ისეთი წინადადება, რომელიც მარჯვნივამ და მარცხნივამაც წაიკითხოვოდეს, ხოლო ორივე შემთხვევაში ერთი და იგივე აზრი გამოდიოდეს.

ახსნა სიტყვის გამოცანისა.

(მ) ილი (ა) ჭავ, — ჭავ — აჰე: ილია ჭავჭავაძე. გამოიცნა მ ა თ ი კ ო მ. გ. გ — ვამ. და რ. შირზანყლმა.

ახსნა არითმეტიკული გამოცანისა

მონუსც კაცს ჯიბეში ჰქონდა 1 მან. 31 1/4 კაპ. როდესაც კიდეც აძლენი მისცა ღმერთმა მაშინ შესდგა 2 მ. 62 1/2 კაპ. აქედამ 1 მ. 50 კ. სამთელი რომ ანთო, დარჩა მას ჯიბეში 1 მ. 12 1/2 კაპ. კიდეც აძლენი რომ მისცა ღმერთმა მაშინ შესდგა 2 მ. 25 კაპ., მანეთ ნახევრის სამთელი რომ ანთო, ბერიკაცს დარჩა 75 კაპ. ამ დანარჩენს რომ კიდეც აძლენი მიემატა მაშინ შესდგა 1 მ. 50 და ამის რომ სანთელი დანთო, ბერიკაცს ჯიბეში არაფერი არ დარჩა. ამ გამოცანის სწორი ახსნა მივიღეთ ბ — ნ ი — ე. უ თ უ რ გ ა უ რ ი ს ა გ ა ნ, ი ა გ ო რ მ ა მ ი — ნ ო შ ვ ი ლ ი ს ა გ ა ნ. მ. გ — ს ა გ ა ნ ვ. ბ ა გ რ ა ტ ი ო ნ — ღ ა ვ ი დ ო ვ ი — ს ა გ ა ნ.

შედგინილი ზმები დაკვეთილ სიტყვებზედ.

ესომ გლეხი აკურთხა მიწის ყმა მრავალ ხნიერი, ქე ბრძანა და მიანიჭა მავად ნინდავ ძღვეიერი, იმბატ სმოფლის ყანებმა, ტურივით იცვალა ეერი, ზღვია ვასკვდა წელს მოსავლისა, არავინ დარჩა მშიერი. სოფლის მეველეს, ყანების მოკვდა არ უსარებოდა, მას ან დრო კარგი შესწევდა მარბად იარებოდა, მანამ მოპვიდნენ, გაღვდენ, ჩრდილში არ წამოწებოდა და სამეველოც, სომ კომღვე, ლიტრასზედ მეტი ჰსვდებოდა. შური გაღვდეს, სომინდს კი, ვიცი არ უნდა როდინი, აქ მოდი, ბიჭო, აკურივოთ იცი არ უნდა ღოდინი, დაიპი პიჩი ტომრისა, ნუ იცი სეფის ვოთინი, რომ გაისარჯო ჩოგანს, არ დაგჭინდება დოდინი. ეს გალექსული ზმები შეადგინა თამ. რამ. შირს-თამამ ამის წინა №-ში დაკვეთილი სიტყვებზედ: ალამიანი, ჯანი, ტასო, სანდრო, ბაღია, ვოთი, ვიპი, და ჯორი.

გასარბობი

მრთხელ დ — ი გ — ელი იყო მიწვეული სადილად ქ. ქ — ში. თ. ნ. წ — ს. ოჯახში. ჩვეულებრივად დიდის თავადის ოჯახში მრავალნი მოსადილონი ბრძანდებოდნენ და სქვათა შორის — უფროსი აღიუტანტი ქ — ს გენერალ-გუბერნატორისა კ — სა ბ — ნი შჩერბაკოვი, მხიარული და ხუმარი ყმარწვილი კაცი. თავადმა დ — იმ ჩვეულებისამებრ გაბერა გულა და მოყვა, თუ როგორ დიდებულად მი-

იღეს პეტრეს ქალაქში; თუ რამდენი ოთახი მიუჩინეს სასახლეში; თუ როგორ მიიღო მისის პარადი; თუ როგორ ბაასი და დავა ჰქონდა სხვა და სხვა ევროპის ელჩებთან პოლიტიკაზე და სხვა და სხვა.... ბოლოს განსვენებული აღტაცებით მოყვა მას, თუ როგორი შექამადები მოქონდათ სასახლეში და რანაირი სასმელებით იტკობდა პირის გემოს. საქმელების ჩამოთვლის დროს, ვინც რა საქმლის სახელს გაახსენებდა. მას. დასახელებდა იგიც. შენიშნა ეს შერბაკოვმა და მიმართა თ—დს ამ სიტყვებით!

— ძნაზო! თუ გახსოვთ-ეგვატორი არ შემოუტანიათ სხვათა საქმელთა შორისო?

— როგორ არა!-მიუგო გულწრფელად—დ—იმ ეგ ყოველ-დღიური ბლიულა იყოფო და ყველაზედ მეტად გემრიელიცაო!..

გ. თხელი.

მილაცამ ჰკითხა დიოგენს, საზოგადოთ რომელს საათზედა სჯობს რომ ვისადილოვო. თუ მდიდარისა რისადილე, როცა მოგინდეს და თუ ღარიბი—როცა შეგეძლოსო,—უბახუხა დიოგენმა.

მრთხელ დიოგენი მეტად ჭუჭყიანს აბანოში შევიდა და სთქვა: «აქ რომ კაცმა ტანი დაიბანოს, ნეტა გასაბანებელი ადგილი სადღა უნდა იყოსო?»!

ვილაცამ უსაყვედურა დიოგენს, რომ ბაზარ შუა სკამ პურსაო. «ეგ იმიტომ, ჩემო ბატონო, რომ ბაზარში მომშვიდაო, მიუგო დიოგენმა.

დიოგენმა თვალი შეასწრო, რომ ერთმა სახელ გატყეხილის დედაკაცის შვილმა ჭგუფა ხალხში ქვა შეისროლა: «ფრთხილად, შესძახა დიოგენმა, მაგრე შეიძლება მამაშენსაც მოარტყაო!»..

რუსი, ფრანკუზი და ინგლისიელი შეჭხედნენ ერთმანეთს და პოლიტიკაზე ჩამოაგდეს ლაპარაკი.

ფრანსცუზი. ჩინებული რამ არის ჩვენი პოლიტიკა, რაც უნდა ეშმაკური ქურდობა მოხდეს ორ დღეს შემდეგ უეჭველად აღმოაჩენსო!

ინგლ. ჩვენი პოლიტიკისათვის ორი სათიჯ საკმარისია!

რუსი. ეჰ, თქვენც კი ვაგჩენიათ საკვებარი!

ჩვენმა პოლიციამ მაშინვე იცის სად და ან რა ქურდობა მოხდებოა!...

კვირიდან კვირამდე

* * * გამოვიდა და ისეიდება ჩარკეიანის წიგნის მღაწიანში ანტონ ფურცელაძის, „რუსთაველი და მისი ცოლი“ წიგნაკი ღამისად არის გამოცემული და იაფად ღირს—10-კაპ.

* * * ყოველ საქართველოს კუთხიდან მოისმის ჩივილი: საქონლის ჭირმა დაგლეჯაო, მაგრამ ვინ არის მშველელი! საქონელი ვინაა, ჩვენში ვინაა ვერ უკვლავს ექიმები. ვარა იქნებოდა, რომ დაერიგებინათ საღმისათვის ზაწია ბრძოლები—სამეცნიერო და რიგებისა და ზოგიერთ საშუალებანი ჭირის საწინააღმდეგოდ ვე ვი ადვილი შესასრულებელია და იაფიც, მაგრამ ვინაა დაბრუნება ფულშია?

* * * ჩვენს გაზეთში მოსხუენებული იყო, რომ თითონეთის მასწავს სეტყვამ წარალი მისცაო. აი ესე უფრო დაწერილებითი ცნობანი: შური დაუსეტყვამს ბარემ 200 დესტინასეღ მეტი, კენახები 70 დესტინა. ამდენი შრომის და ღოდნის შემდეგ ასეთი უბედურება სწორეთ სიკედილის თანახმად გლეს ვაცისათვის.

* * * ჩვენი კონკები, ან როგორც კინტოები ეძახის „კონკილები“ მანც არ იშლიან თავისას, დღე ისე არ გავა, რომ ზოგს ფესი არ მოსტყოსო, ზოგს სული და ზოგი სულ არ იმსხუერპლოს. ამ დღეში ერთი მეურმე გამბეხით მიღეწ-მიუღეწია! ნეტა დიდ ხანს ვასტანს ესეთი ნეოსტოროკონსტები...

* * * როგორც ეტყობა ჩვენი საინტარული კომისია განს მოვიდა. დღე ისე არ გავა, რომ 400—500 სასამთრო არ ვადაუყარონ მტკვარში, მაგრამ მოხერხებული ბუფებს მთელი მტურავთა ჯარი დაუქირავებიათ, რომელნიც იჭერენ მტკვარში ვადაყრილ სასამთროებს... ესეა როგორც შეკითხეთ სასამთროებს სჭრის და ისე ყრის წყაღშიო.

* * * ქალაქის ვაღგეობა ამ სნებში არა ჩვეულებრივის მეტადინებით შეუდგა ჭურების სწორებას, ზოგან ქვეს აწობენ, ზოგან ტროტუარებს... ჩვენ ვგვინათ, რომ ეს არა ჩვეულებრივი წადილი ვაშოწვეულია იმით, რომ სეკეტემბერი ახლოა და მამასადამე ახალი არჩევანებიც ქალაქის თავის თანამდებობასეღ...

* * * ჩვენს მხარეს ერთის თავის განმავლობაში ბარემ ათიოდე სსვა და სსვა მღაღ-წოდების და თანამდებობის შირნი ეწვია. მაგალითად ობერ პროკურორი, სამხედრო მინისტერი, ესეა კიევის გენერალ-გუბერნატორი დრენტილი და სსვა....

* * * როგორც ვაჩეთი „ივერია“ ამბობს რამდენიმე შემდეგელ პირთ განუხრანსავე სამეურნო სკოლის გახსნას—ერთი ქართლში და მეორე ვახეთში.

* * * ამ დღეებში ჩვენ ვინახავთ ბატონი ლორთქიფანიას განამართული როტონდა „ტრამპია“, სადაც პიკას (დუდს)სეიდან კრუკებით, ბოთლებით და კარტუბითაც, კვირს დღეობით აუარებელი ხალხი დადის ამ როტონდაში და სულ უგანასხვლები, ყოველ დღე ისეიდებს 5000 კრუკს პიკას. საუცხოვო წესიერება, სისუფეთე და სიმრავლე მოსამსახურებთან ვაჩს აკვირებს, ასე გეტყვობდა, სადმე გერმანიის გამომჩენილ ქალაქში ვარო. სამხედრო მუსიკა და ცირების ავრობატები ხალხს ათობენ. ერთი საგულესხმო მოკლენაც. მოსამსახურეთა შორის ბევრი და თითქმის მოძეტებული ნაწილი სულ ჩვენი ქალაქის „კული ბიჭები“ ურუბა. დიდი მადლობის ღირსია ბ. ლორთქიფანიის როგორც თბილისის მცხოვრებებისაგან აგრეთვე პოლიციისაგან, რომ ამდენს უღუგას-პურთ ბიჭებს ადგილი და მუშაობა მისცა და ამით დაისსა ბევრი დავიანებული გამძლე-გამძკლელი ცარცვა და ქუდობისაგან.

* * * ჩვენ გეტყობინებუბ, რომ ახალ-ქალაქში სცენის მოყვარეთ ამ მოკლე ხანში ორი წარმოდგენა გაუმართავთ. უთამაშნათ: თამარ ბატონიშვილი, ცოლი თუ გინდა ეს არის, მეორე წარმოდგენასედ უთამაშნათ ხანუმა, ბაიყში და უჩინ-მაჩინის ქული. საზოგადოება ვაყოფილი დაჩხილია, მეტადე ელენე გურგენიძის, მარამ თამარნიშვილის ბ. სუციუის, შესნიევის და ესთატ თარსნიშვილის თამაშობისაგან. როგორც შევიტეთ ვადე ამირებს წარმოდგენის გამართვისა.—

კინტოური ლექსი.

გამარჯობა, ჰარუნ, სულის ჭირამე!...
 ვა! არ გესმის რამდენხანს ვევირი მე?!
 ხომ არა ვსურს თითო მუშტი გვერდებში?—
 მითომ მე ჯერ არ მიცდა ჩემს დღეში!...
 განსე, განსე, ჩემი ტოლი არა ხარ,
 მე სავალი—შენ ვი დიდი ვინმე ხარ!
 ვა, ნი ვი სკაზალი: „ვეირას ჩემთან პრიდლომ,
 ვიბიემ კახურ, ჩემო სულის მალამო!...“
 მეც ვითხარი: გამდლობ სულის ჭირამე!...
 ვა, არ გესმის რა გრამკათა ვევირი მე?!
 განსე, განსე, ჩემი ტოლი არა ხარ,
 მე ვინტუა—შენ ვი გრამდინი ხარ!...
 რას ტანახობ, ჩემო კარგო კინაზო,
 შენ როდემდე უნდა აგრე ინახო?
 მე რომ შენებრ გემნახისტკა არ ვარ,
 მითომ ამით შესედე ბრევი რადა ვარ?
 განსე, განსე, ჩემი ტოლი არა ხარ
 მე, ეშქვი—შენ ვი პროფესორი ხარ!...
 ჩემი სკოლა აარქურვის დახლავ,
 ტანცის ვერერ ორთა ჭადის ბადია
 ჩემი ღუბი—ღვირთ სასე კულის
 ჩემი მუზიკ—სტეპკას სურნის სულის
 განსე, განსე, ჩემი ტოლი არა ხარ,
 მე ჰაქარნი—შენ ვი ჩენნი კარე ხარ!
 რომ მიბლერე, ერთი არ შეამინო;..

ავსუს ცილინდრ, ერთ-ნახევარ ანშინო...
 ჰა, შეშინდი, ვაჯვოსეთის მამხლო,
 მოდი ერთი ყანახუდად ავშლო!
 განსე, განსე, ჩემი ტოლი არა ხარ,
 მე რახუნებე შენ ვი ლასტოჩკიტრედი ხარ!...
 შენც კარე ხარ, მეც კარე ვარ ალდი,
 მენეც ბოლი, ვამაც ბოლი ზდელალი...
 ვი ღუმეშ მტო, ვი პაილოშ სამოთხეს
 მე ვი ჰანურს შიგ შუა ჟოჯოხეთს?!
 არა, ჰარუნ, ჩემი ტოლი არა ხარ,
 მოა გრემნი შენ ვი უცდეველი ხარ!...
 ეჰ, კინაზ ნა ვაშ სერცე ჩორტ სიდიტ,
 ონ სტო ღლავ იესტ კრუგომ ჩუკოი ცხე ვიდიტ!
 ჩემს გულში ვი დემთის ანგლოზი ჩის,
 ფიქრში, სულში მე ყოველთვის ის მიხის!...
 განსე, განსე, ჩემი ტოლი როდი ხარ,
 შენ ბარიშნებს მე გოგოებსს ვუყვარვარ!...
 ეჰ! გეტყვადი, მგრამ არა მცადიან,
 ყილოტ ტაეირიში, ღვიწო მწუწურის მალან...
 ნოჩიშ პაილომ, რადი ბუდემ მი ცხელდა,
 კადა სნამი ტაეოი კაკ ვი ღოსპოდა!...
 მგრამ განსე, ჩემი ტოლი არა ხარ,
 შენ მუდრიცა მე ვი ღოთი—ფაშა ვარ!...
 მათიკო

«თეატრის» უოსტა.

თბილისში ბ—ნს გ—ვას. თქვენი ლექსი მოკლე-
 ბულია ყოველივე იმას, რითაც ლექსი ლექსობს, ამის გარდა
 სიტყვები ნამალადებია და ჯვარცმულიც, მაგალ. გა დ გ მ ქ ც ა,
 მ წ ო ხ ი, მი ყ უ რ ე ბ რ ა თ ა და ს ს ვ ა. აი თქვენის დასარწმუ-
 ნებლათ სხვათა შორის ერთი კუპლეტი:

„განზედ მიყურებ—ცად-თვალი მწონი,
 როგორც კაჭა თავგასა დაჭერილს
 და ხან მიღმებ—ვით თავ-მომწონი
 ქალი საყვარლით მიღებულს წერილს...“
 აქ არც პოეზია მოიპოვება, არც რითმი, არც აზრი,
 არც პრასა და ნიანურიც!... ამურად და მეგობრულად
 გირჩევთ ლექსებს ჯერჯერობით მინც თავი დაანებეთ სწერეთ
 პროზით; თუ პროზა გსურთ და ხალისიც გაქვთ, ვას პროზით
 არ შეიძლება სწეროთ; ვანა ცოტა არის სათარგმნელი მასალე-
 ბი?—რაც შეეხება ახსენებს სწორია და გამდლობთ ვიდეც; სო-
 ლო ლექსებს ნუ გამოგვიგზავნით, გვერწმუნეთ რომ უთქვერო-
 დაც დაუხანჯული ვართ „ესწავლო პოეტებისაგან“—გირჩევთ
 წაიკითხოთ მეთაური წერილი ივერიის № 139—

ქუთაისში ბ—ნს. ხ—ქეს. აბა ვინ მოიფიქრებდა, რომ
 „ირივნეს“ ასეთი სამწუხარო შედეგი ექებოდა! წერილის ბო-
 ლოს რიცხვს ჩვენ ყოველთვისინ ვპლით და ეს წესად გვაქვს
 დადებული. ჩვენ წრფილის გულით თანავუგრძნობთ თქვენს წუ-
 ხილს... თქვენი ლექსის მე VIII და X კუბლეტები „შალაშის
 თხოვლობის, მაგაში თქვენც დაგვემოწმებით, მაგრამ რადგან
 ეს ლექსი განსაუთრებელის მიზნით არის გამოწვეული, ამიტომ
 ჩვენი იხილებული ვიყავით კონტრაბანდათ გამოგვეშვა.—შემდე-
 გისათვის გაფრთხილებთ: უფრო სასტიკი ვიქნებით.

სიღნაღში ბ—ნს ველი-ც-იხე ღს. ისევე აღრიხდელს
 გიმეორებთ. მოთხრობას გათავება უნდა და მხოლოთ იმ შემთ-
 ნევაში მოცემთ სწორს პასუხს.

ბ—ნს თირღოს. თქვენი ლექსები გამოდგნენ. და თავის
 დროზედ დაბეჭდილი იქნებან, თუ საქმე მარუთა ჩვენზე იქნება
 დამოკიდებული. დიდი ლექსის დაბეჭდვა საეჭვოა...

რუაქტორ-გამომცემლის მატერეი ვალოერთან გუნი.

მ. აბაია
 1916

„თეატრი“

საუკველ კვირაო ლიტერატურული გაზეთი პარველის ივლისილამ წლის დამლევაძლე
ღირს 3 მანეთი, სხვა ვაღით ხელის მოწერა არ შეიძლება ხელის მოწერა მიიღება რედაქციის
კონტორაში არწრუნისეულ ქარესლაში № 110.

ПОДПИСКА

На 2-е полугодіе 1886 года
НА ЕЖЕДНЕВНУЮ ЛИТЕРАТУРНО-ПОЛИТИЧЕСКУЮ ГАЗЕТУ
„НОВОЕ ОБОЗРѢНІЕ“

издаваемую ВЪ ТИФЛИСѢ Продолжается.

(XII ГОДЪ ИЗДАНІЯ).

программа газеты общая всѣмъ литературно-политическимъ ежедневнымъ изданіямъ.
съ возможно широкимъ развитіемъ мѣтнаго отдѣла.

подписная цѣна съ достаткою и пересылкою въ Россіи: на годъ 10 руб., на полгода
6 руб., на 3 мѣсяца 3 руб. 50 коп. на одинъ мѣсяць 1 руб. 50 коп.

Пописка принимается: въ Тифлисъ въ конторѣ при Редакціи, въ С-Петербургѣ въ
книжномъ магазинѣ «Новаго Времени.» Иногородные адресуютъ, свои требованія въ
Тифлисъ, въ контору редакціи «Новаго Обозрѣнія» Головинскій, № 27.

Редакторъ-издатель . В. Степановъ.

ОТКРЫТА

ПОДПИСКА НА ГРУЗИНСКУЮ НЕДѢЛЬНУЮ ДУХОВНУЮ ГАЗЕТУ
„МЦКЕМСИ“

На 1886 г. ГОДЪ ЧЕТВЕРТЫЙ.

Съ 1-го января 1886 года будетъ выходить два раза въ мѣсяць отдѣльное прибав-
леніе къ «МЦКЕМСИ» на русскомъ языкѣ подъ названіемъ «ПАСТЫРЬ» на двухъ лис-
тахъ печатной бумаги, по программѣ-же и направленію «Мцкемси.» Цѣль изданія сего
прибавленія, кромѣ выполненія принятой программы: 1) сообщать содержаніе болѣе ин-
тересныхъ статей, помѣщенныхъ въ «Мцкемси.» русскому духовенству и обществу и
2) знакомить русское духовенство и общество съ Грузією—съ этимъ отдаленнымъ краемъ
Россіи.

УСЛОВІЯ ПОДПИСКИ: «Мцкемси» съ пересылкою на годъ. 5 руб. — полгода 3 руб.
«Мцкемси» съ отдѣльнымъ прибавленіемъ на русскомъ языкѣ съ

пересылкою на годъ. . . . . 6 „ — полгода. . . 4 „

Отдѣльно прибавленіе съ пересылкою на годъ. . . . . 3 „ — полгода. . . 2 „

Подписка принимается исключительно въ редакціи „Мцкемси.“ Гг. иногородные
благовлять адресовать свои требованія такъ: Въ Квирилы, въ редакцію „Мцкемси.“

Редакторъ-издатель священникъ Давидъ Гамбашидзе.

VIII годъ

ПРОДОЛЖАЕТСЯ ПОДПИСКА на 1886 ГОДЪ

VIII годъ

ИЛЛЮСТРИРОВАННЫЙ

МІРЪ

БОЛЬШОЙ ЕЖЕНЕДЕЛЬНЫЙ ИЛЛЮСТРИРОВАННЫЙ ЖУРНАЛЪ.

каждый новый подписчикъ получаетъ всѣ вышедшіе нумера, начиная съ № 1-го со всѣми преміями.

Всѣ подписчики «Иллюстрированнаго Мира» получаютъ въ теченіи года **бесплатно:**

ЕЖЕНЕДЕЛЬНЫЯ ЛИТЕРАТУРНЫЯ ПРИЛОЖЕНІЯ,

въ которыхъ помѣщаются наиболѣе выдающіяся беллетристическія произведенія коринеевъ иностранной литературы.

ХУДОЖЕСТВЕННЫЯ ПРИЛОЖЕНА,

представляющія снимки съ новѣйшихъ капитальныхъ произведеній русскихъ и иностран. художниковъ.

НОВѢЙШІЯ ПАРИЖСКІЯ МОДЫ

съ выкройками въ натуральную величину. Въ годъ около **500** рисунковъ моды съ описаніями.

Годовые подписчики „Иллюстрированнаго Мира“ получаютъ, кромѣ всего еще премію главную большую

РОСКОШНЫЙ ФОТОГРАФИЧЕСКІЙ АЛЬБОМЪ,

состоящій изъ **двадцати** фотографическихъ снимковъ съ классическихъ произведеній знаменитыхъ художниковъ: русскихъ, итальянскихъ, французскихъ, нѣмецкихъ и англійскихъ. Каждая фотографія сопровождается портретомъ художника, его біографіею и описаніемъ картины.

ПОДОБНОЙ БОГАТОЙ ПРЕМИИ НЕ ВЫДАВАЛЪ ЕЩЕ НИ ОДИНЪ ЖУРНАЛЪ

Годовые подписчики, заявившіе свои требованія до 15 го декабря, получаютъ съ № 1 журнала: **допускается подписка въ разсрочку: при подпискѣ 4 р., и къ 1-му сентября 1 р.**

Желающіе ознакомиться съ журналомъ, могутъ получить пробный № за двѣ 7-ми копѣечныя марки.

Адресъ редакціи С.-Петербургъ Невскій проспектъ, № 76.

« П ვ ე რ ი ა »

საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი გამოდის უოველ დღე გარდა იმ დღეებისა, რომელნიც ზედ მოსდევნ კვირა-უქმებებს.

წლიური ფასი	10 მ.
ნახევარი წლით	6 მ.
სამის თვით	3 მ. 50 კ.
და ერთის თვით	1 მ. 50 კ.

ჰირველის ივლისიდან წლის დამლევამდე გაზეთი «ივერია» დირს შვიდი მანეთი.

რედაქცია იმყოფება: ახალ ბებუთოვის ქუჩაზედ ზუბალოვის სახლში, № 9.

გარეშე ხელის მომწერათვის: **თიფლის** **Въ** редакцію газеты «Иверія».

რედაქტორ—გამომცემელი **ი. ჰაზვაძე**.